

**Tvorba časovo-tematického plánu z predmetu slovenský jazyk a literatúra pre 5.ročník základnej školy a 1. ročník gymnázií s 8-ročným štúdiom
(jedna z možností – ukážka)**

I.

UPOZORNENIE 1

- **Časovo-tematický plán** (ďalej len Č-TP) nepatrí do základnej pedagogickej dokumentácie školy.
- Ak si od vás riaditeľ vyžiada odovzdať vypracovaný Č-TP, ste povinný tak uskutočniť.
- **Č-TP** je váš pracovný materiál, „živý organizmus“, do ktorého si môžete v priebehu roka robiť poznámky, vpisovať nápady, označovať zmeny atď.
- **Skôr ako sa pustíte do vypracovávania Č-TP pre 5. ročník a 1. ročník gymnázií s 8-ročným štúdiom dôsledne si naštudujte kompletnú pedagogickú dokumentáciu zverejnenú na webovej stránke ŠPÚ – www.statpedu.sk:**
  - dokument po názvom: **Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie** (je nutné kliknúť na Vzdelávacie programy a následne kliknúť na ŠVP - nižšie sekundárne vzdelávanie),
  - dokument pod názvom: **Štátny vzdelávací program, Prechodný model, Slovenský jazyk a literatúra, časť – jazyk, 5. ročník základnej školy, 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom** (je nutné kliknúť na Vzdelávacie programy a následne kliknúť na ŠVP - príloha 2 - ISCED 2*),
  - dokument pod názvom: **Vzdelávacie štandardy z literárnej výchovy pre 5. ročník základnej školy** (je nutné kliknúť na Vzdelávacie programy a následne kliknúť na ŠVP - príloha 2 - ISCED 2*, potom na Jazyk a komunikácia),
  - dokument pod názvom – **Obsahové vzdelávacie štandardy pre 2. stupeň základnej školy – Slovenský jazyk a literatúra** (je nutné kliknúť na ŠVP - príloha 2 - ISCED 2*),
  - odporúčania pre predmet slovenský jazyk a literatúra nájdete v dokumente **Vzorový Školský vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ – ISCED 2** – strany 26 – 28 (je nutné kliknúť na Vzdelávacie programy a následne kliknúť na Vzorový ŠVP pre 2. stupeň ZŠ - ISCED 2).
- **Výber učebníc**
  - z doteraz používaných učebníc budete potrebovať z dôvodu presunu niektorých pojmov učebnicu pre 5. aj 6. ročník. Ak máte možnosť, bolo by vhodné, aby žiaci používali učebnice pre obidva ročníky od rovnakých autorských kolektívov. Učebnica by nemala byť pre učiteľa alfou a omegou. Je to iba jeho pomôcka. Nechajte priestor vlastnej fantázii na výber a tvorbu vlastných učebných materiálov.

UPOZORNENIE 2

- Uvedený návrh **Č-TP** nie je záväznou štruktúrou ani odporúčaním.
- Uvedený návrh je len jedným z mnohých spôsobov ako vypracovať Č-TP.
- Je na rozhodnutí učiteľa ako bude vyzerat štruktúra Č-TP.

INŠTRUKCIE

- Pri príprave Č-TP je dôležité si uvedomiť, že je možné ho operatívne meniť a prispôbovať časovú dotáciu tematických celkov konkrétnej triede.
- Pojmy, kontext, spôsobilosti a výkon sú definované v Štátnom vzdelávacom programe – Prechodný model, Slovenský jazyk a literatúra, časť – jazyk, 5. ročník základnej školy, 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom a vo Vzdelávacom štandarde z literárnej výchovy pre 5. ročník základnej školy (vzťahuje sa aj na 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom).
- Názvy tematických celkov **nie sú záväzné, je možné ich meniť**, resp. témy môžu plniť funkciu tematických celkov.
- Poradie uvedených tematických celkov **nie je záväzné**.
- Uvedené tematické celky **sa môžu** niekoľkokrát opakovať a rôzne striedať, pričom sa môžu líšiť pojmi a spôsobilosťami, ktoré učiteľ rozvíja.
- Pojmy, ktoré sú uvedené k jednotlivým tematickým celkom, **je možné meniť** a **je na rozhodnutí učiteľa**, ktoré pojmy bude v rámci jednotlivých tematických celkov preberať.
- Časová dotácia uvádzaná pri tematických celkoch **nie je záväzná**.
- Pri jednotlivých tematických celkoch, resp. témach **je možné zavádzať** rôzne pojmy, ktoré s ním súvisia, pričom zaradenie jednotlivých pojmov **je na rozhodnutí učiteľa**.
- Je **nutné prebrať** všetky štandardizované pojmy.
- V rámci tematických celkov je nutné rozvíjať aj jednotlivé spôsobilosti. Do ČT-P stačí uvádzať ich nadpisy, pričom učiteľ musí pracovať s výkonovým štandardom, ktorý je súčasťou **Štátneho vzdelávacieho programu – Prechodný model, Slovenský jazyk a literatúra, časť – jazyk... a Vzdelávacieho štandardu z literárnej výchovy...**, kde sú presne stanovené a výkonom vymedzené jednotlivé spôsobilosti.
- Jednotlivé spôsobilosti **je možné** kombinovať medzi sebou.
- V rámci tematických celkov **je možné** sa zamerať len na jednotlivé spôsobilosti, pričom počas školského roku **je nutné**, aby žiak nadobudol všetky spôsobilosti.
- Spôsobilosti by mali byť rozvíjané počas celého roku a v rámci rôznych kontextov.
- Spôsobilosti **je nutné** opakovane zavádzať v rámci rôznych kontextov. Rozhodnutie je na učiteľovi.
- Postupnosť rozvíjania spôsobilostí je na rozhodnutí učiteľa.
- Jedna z možností usporiadania spôsobilostí v rámci Č-TP:
  1. **Čítanie s porozumením** – žiak sa s jednotlivými slohovými útvarmi a jazykovednými pojmi najprv oboznamuje v texte, resp. formou čítania. Vyvodzuje určité zistenia týkajúce sa napr. štruktúry textu, frekvencia slovných druhov, ich funkcia atď.
  2. **Hovorenie** – následne prebieha diskusia, cieľom ktorej je ešte lepšie oboznámenie sa s problematikou. Ujasnenie si niektorých zistení a môže nasledovať predbežné zovšeobecnenie. V rámci hovorenia môžu žiaci tvoriť krátke texty (rozprávanie, opis).
  3. **Písanie** – resp. produkcia ústna/písomná – ide o poslednú fázu, v rámci ktorej by žiak mal nadobudnuté zistenia aplikovať pri vlastnej tvorbe konkrétneho žánru a potvrdiť zistenia.
  4. **Hovorenie** – po produkcii by mala nasledovať diskusia o vytvorenom texte.

Popis tabuľky časovo-tematického plánu (Č-TP)

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
	1. – 5.	Vecný a umelecký text	vecný a umelecký text	<ul style="list-style-type: none"> ▪ melódia vety: zvolacia veta, želacia veta ▪ výslovnosť: splývavá výslovnosť ▪ znelé, neznelé 	<p>Čítanie s porozumením</p> <p>I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby</p> <p>II. Pochopiť význam textu</p> <p>III. Pochopiť formálnu stránku textu</p> <p>IV. Odlíšiť vetu a text</p>	

Téma bližšie vymedzuje TC. Uvádzané pojmy sú stanovené vo výkonovom štandarde ako kontext. Kontext predstavujú jednotlivé slohové útvary, ktoré má žiak vedieť vytvoriť a zároveň ide o priestor, v ktorom sa má žiak oboznámiť s jazykovednými pojmami. Téma rovnako ako TC sa môže opakovať viackrát do roka. Poradie tém je na rozhodnutí učiteľa.

Spôsobilosti sú činnostnou zložkou Č-TP a sú stanovené vo výkonovom štandarde. Viazu sa k celej téme alebo k pojmom. V rámci jednotlivých kontextov sa budú opakovať, ale niektoré spôsobilosti môžu byť vynechané. Počas školského roku by mali byť rozvíjané všetky. Je dôležité sledovať výkon definovaný vo výkonovom štandarde, ktorý presne vymedzuje jednotlivé spôsobilosti. **Fázy nadobúdania spôsobilosti** – žiak nenadobudne spôsobilosť hneď. Najprv sa s ňou v určitom kontexte oboznamuje, následne ju nadobúda v určitom procese a nakoniec ju aplikuje v rámci nového kontextu. Preto sa spôsobilosti neustále opakujú v rámci rôznych kontextov.

Priestor pre poznámky. Môže byť nahradený napr. časťou prierezové témy.

Uvádzané **pojmy** sú stanovené v obsahovom a výkonovom štandarde. Zaraďujú sa ku kontextu, v prípade Č-TP k téme TC na základe rozhodnutia učiteľa. Ich zaradenie do určitého kontextu znamená, že sú preberané ako jeho súčasť a nie ako samostatný jazykovedný pojem. Pojmy, ktoré boli zavedené už v predchádzajúcich tematických celkoch sa môžu objaviť aj v ďalších tematických celkoch. Vtedy je výhodné uviesť ich iným typom písma. Žiak ich už pozná a v rámci uvedeného tematického celku sa už len opakujú a prehľbujú.

Tematický celok (TC) je väčší úsek, ktorý v sebe zahŕňa tematické heslá. Jeho názov je na rozhodnutí učiteľa, rovnako ako poradie tematických celkov v Č-TP. TC sa môžu počas šk. roka opakovať viackrát.

Uvádzajú sa poradie hodín. Môže byť uvedený len počet hodín pre jednotlivé témy, ale v tomto prípade si učiteľ pripraví ešte operatívny Č-TP¹.

Uvádzajú sa poradie mesiacov.

Poznámka:
Časovo-tematický plán môže byť doplnený o ďalšie potrebné údaje. Rozhodnutie je v právomoci učiteľa.
¹⁾ **Operatívny Č-TP** bude obsahovať poradie mesiacov a hodín, názov tematického celku a poznámky. Používa sa v kombinácii s časovo-tematickým plánom, ktorý stanovuje počet hodín pre jednotlivé témy, ktorý však možno meniť podľa možnosti žiakov. OČ-TP je vhodné zostavovať postupne počas celého šk. roka, na určité časové obdobie, napr. na 3 mesiace.

NÁVRH

Predmet: **SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA**

Meno učiteľa: **XY**

Školský rok: **2008/2009**

Trieda: **V. A**

Počet vyučovacích hodín týždenne – jazyk: **3**

Počet vyučovacích hodín týždenne – literatúra. **2**

Počet a zameranie kontrolných diktátov:

- počet: 4
- zameranie: opakovanie zo 4. ročníka, podstatné mená, prídavné mená, slovesá

Počet a zameranie kontrolných slohových prác:

- počet: 1
- zameranie: rozprávanie s prvkami opisu¹

Tematické celky pre časť jazyk²:

1. Umelecký a vecný text 2. Súkromná korešpondencia (pohľadnica, list, krátke správy: SMS, e-mail/mejl) 3. Rozprávanie (jednoduché rozprávanie, rozprávanie s prvkami opisu) 4. Opis (predmetu, obrázka/ilustrácie, osoby, opis pracovného postupu)	5. Interview 6. Spracovanie informácií (oznámenie, správa) 7. Šírenie informácií (pozvánka, inzerát, reklama, plagát, vizitka) 8. Diskusia

Poznámky:

¹) Žáner kontrolnej slohovej práce si učiteľ určí na základe vlastného rozhodnutia. Zoznam žánrov kontrolných slohových prác je uvedený v dokumente **Štátny vzdelávací program, Prechodný model, Slovenský jazyk a literatúra, časť – jazyk, 5. ročník základnej školy, 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom**

²) Ako ukážku uvádzame tematické celky len pre jazyk, treba doplniť literatúru.

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
IX.	1.	Úvodná hodina		–	–	
	2. – 4.	Opakovanie a prehĺbovanie vedomostí a zručností z 1. stupňa		–	–	
	5. – 8.	Diagnostikovanie žiakov		–	–	
	9. – 11.	Vecný a umelecký text	čítanie s porozumením	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osnova ▪ kľúčové slová ▪ poznámky/konspekt 	<p>Čítanie s porozumením</p> <p>I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby</p> <p>II. Pochopiť význam textu</p> <p>III. Pochopiť formálnu stránku textu</p> <p>IV. Odlíšiť vetu a text</p> <p>V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie</p> <p>VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek</p> <p>Písanie</p> <p>IX. Rešpektovať jazykové pravidlá</p> <p>Hovorenie</p> <p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum</p> <p>II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou</p> <p>III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií</p> <p>IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku</p> <p>V. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte</p> <p>VI. Rešpektovať jazykové pravidlá</p> <p>VIII. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky</p>	
X	12. – 14.			diskusia na tému prečítaného	<ul style="list-style-type: none"> ▪ názor ▪ argument 	

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
X.	15. – 16.	Súkromná korešpondencia	pohľadnica	<ul style="list-style-type: none"> osobné zámená: základné vykanie/tykanie veta: želacia, zvolacia melódia vety: zvolacia veta, želacia veta adresa 	Čítanie s porozumením I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby II. Pochopiť význam textu III. Pochopiť formálnu stránku textu IV. Odlíšiť vetu a text V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek Písanie I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum II. Organizovať text z hľadiska kompozície III. Zosúladiť stylistickú úroveň s cieľom písania a s ohľadom na veku primeranosť IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	
	17. – 20.		súkromný list	<ul style="list-style-type: none"> slovosled adresa odosielateľa odsek úvod, jadro, záver koncept osobné zámená: základné vykanie/tykanie veta: želacia, zvolacia melódia vety: zvolacia veta, želacia veta osnova 		
	21.		SMS e-mail/mejl	<ul style="list-style-type: none"> zátvorka dvojbodka bodkočiarka pomlčka spojovník osobné zámená: základné 		

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
X.	22. – 25.	Vecný a umelecký text	jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hlavná myšlienka ▪ téma ▪ časová postupnosť v rozprávaní ▪ <i>osnova</i> ▪ <i>klúčové slová</i> ▪ <i>poznámky/konspekt</i> 	<p>Čítanie s porozumením</p> <p>I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby</p> <p>II. Pochopiť význam textu</p> <p>III. Pochopiť formálnu stránku textu</p> <p>IV. Odlíšiť vetu a text</p> <p>V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie</p> <p>VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek</p> <p>Písanie</p> <p>IX. Rešpektovať jazykové pravidlá</p> <p>Hovorenie</p> <p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum</p> <p>II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou</p> <p>III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií</p> <p>IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku</p> <p>V. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte</p> <p>VI. Rešpektovať jazykové pravidlá</p> <p>VIII. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky</p>	
XI.	26. – 27.		diskusia o prečítanom – jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prestávka ▪ sila hlasu ▪ hlavný slovný prízvuk ▪ dôraz 		

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
XI.	28. – 33.	Rozprávanie	jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomocné sloveso byť • <i>slovosled</i> • <i>úvod, jadro, záver</i> • <i>časová postupnosť v rozprávaní</i> • <i>klúčové slová</i> • <i>poznámky/konspekt</i> • <i>koncept</i> • <i>hlavná myšlienka</i> • <i>téma</i> 	Písanie I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum II. Organizovať text z hľadiska kompozície III. Zosúladiť stylistickú úroveň s cieľom písania a s ohľadom na veku primeranosť IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	